

گاهی شکست لازمه یادگیری است

اشاره

بهره‌گیری از فرصت موفقیت ۵۰ درصدی در یک برنامه و امکان‌سنجی یادگیری چگونگی رسیدن به اهداف خود به صورت هوشمندانه‌تر، همواره از نکات مورد نظر در برنامه‌ریزی با معلمان بوده است. شکست اتفاق بدی نیست، بلکه بخش جدانشدنی و حتی ضامن فرایند یادگیری است. در همه نوع تلاشی، به خصوص در یک سازمان آموزشی، همانند کودکی نوپا ناموفقیت‌های بسیاری را مشاهده می‌کنیم. متأسفانه در بخش آموزش، به‌ویژه در حوزه مسئولیت‌های پراهمیت، واژه شکست با چالش‌ها و مشکلات دائمی ما گره خورده است. از موضوعی مانند «میزان ترک تحصیل در دوره دبیرستان» می‌توان با عنوان «شکست آموزشی» نام برد.

خوش‌بختانه، رعایت اصول و جلب پشتیبانی و مساعدت دیگران، می‌تواند به کمک دبیر دارای ظرفیت بالا بیاید.

موضوع «شکست لازمه یادگیری» برای بحث به شبکه جهانی مدیران آموزش مستقر در یونسکو ارجاع داده شده است که در ادامه از نظرات آن‌ها در این باره بهره‌مند می‌شویم.

دلیل اهمیت ناکامی

جان دیویی، یکی از اصلاح‌طلبان آموزشی، می‌گوید: «موفق نشدن یا شکست، برای یادگیرنده مفید و سازنده است». وی توضیح می‌دهد: «فردی که تفکر می‌کند، از ناموفقیت‌های خود بیش از موفقیت‌های خود درس می‌آموزد.»

در مرکز آموزشی انویژن، این توضیح جان دیویی به عنوان لازمه آموزش به کار گرفته شده است. تاکنون هرچه در مورد موفق نشدن گفته شده، به معنای شکست‌های محکوم به پایان یا شکست‌هایی که به از دست رفتن فرصت و نداشتن راه بازگشت و راه تلاش مجدد می‌انجامند، بوده است. اما در این

مدیریتی، در راه پیشرفت خود گام بردارند؛ به‌طوری که شکست و موفق نشدن دوست صمیمی سال‌های مدرسه و دانشگاه آن‌ها بشود. چگونه می‌توان شکست را دوست دانش‌آموزان کرد و به آن‌ها تفهیم کرد که شکست به معنای باختن نیست، بلکه به معنای آن است که تو توانایی انجام بهتر این کار را داری و ما به تو باور داریم. در این راه تو به باز خورد، بازنگری و تلاش مجدد نیاز داری.

داستان یک دانش‌آموز

در اینجا داستان دانش‌آموزی را می‌خوانید که شکست را دوست خود می‌دید. **تیانا** اولین نفر در

مرکز آموزشی شکست را برای دانش‌آموزان فرصتی تلقی می‌کنیم تا باز خورد توانایی‌هایشان را به‌خوبی ببینند و در بهبود هرچه بیشتر خود موفق شوند. در صورتی که موفق نشدن به عنوان بخش مفید، سازنده و ضروری فرایند یادگیری در نظر گرفته شود، می‌تواند بهترین معلم ما باشد.

در مدارس انویژن، شکست بخش اجباری طرح و برنامه مدرسه و فرهنگ است. اکثر دانش‌آموزان با شخصیت‌های قوی، ولی با درک منفی از شکست که در مدرسه به‌دست آورده‌اند، وارد کلاس نهم می‌شوند. آن‌ها باید بیاموزند که چگونه با به‌دست آوردن توانایی‌ها و مهارت‌های

اما اکنون موفق‌ترین‌ها هستند، زیرا که آموختند چگونه با وجود شکست همت داشته باشند و بالغ‌تر شوند. به این ترتیب قدرت شکست ثابت شد. برای ایجاد چنین فرهنگی نیاز است که در برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی مدارس، که دانش‌آموزان با شکست دوست هستند مصمم باشیم. چنین محیط‌هایی در واقع مهد پرورش دانش‌آموختگان برای رسیدن به موفقیت‌های سازنده هستند؛ هم در دانشگاه و هم در مراحل بالاتر.

* منبع
Bob, Lenz, Post on April 8, 2015 Envision education schools, oakland CA, <http://envision schools.org>

تینا برای فارغ‌التحصیل شدن از مدرسهٔ انویژن باید سال اول را هم رد می‌کرد و جلسهٔ دفاعیه را می‌گذراند که بار اول رتبهٔ استاندارد و مورد قبول معلم‌ها را به‌دست نیاورد. ولی با بازخوردها و راهنمایی معلم‌های خود در رسیدن به هدفش توانمندتر شد. او مجدداً تلاش کرد و دفاعیهٔ جدیدی با کیفیت بالاتری که نشان دهندهٔ آمادگی وی برای دانشگاه بود، ارائه داد. اکنون او در «دانشگاه ایالت سوناما» در حال آموزش دیدن است و می‌کوشد به درجهٔ معلمی برسد.

معلمان انویژن بارها دانش‌آموزانی مانند تینا داشته‌اند که در اولین قدم موفق نشده‌اند.

خانواده‌اش نبود که به دانشگاه رفته بود، ولی اولین نفری بود که از آنجا فارغ‌التحصیل شده بود. اگرچه که برای کلاس یازدهم به مدرسه انویژن رفته بود و به‌دلیل نداشتن معدل مورد نیاز مجبور به تکرار کلاس دهم شده بود. متأسفانه در آغاز سال اولی که به مدرسهٔ ما آمد، مادرش از دنیا رفت. مشاور و معلم او به ملاقاتش رفتند تا از چگونگی انجام کارهایش خبردار شوند و به خانواده پیشنهاد کمک کنند. پس از چند روز به مدرسه بازگشت تا سعی کند و موفق شود. این‌طور هم شد. او با معدل خوب و کافی که لازمهٔ ورود به دانشگاه ایالت کالیفرنیا بود، به دانشگاه راه پیدا کرد.